

Dr hab. Piotr Szychowski
Akademia Muzyczna im. I. J. Paderewskiego
w Poznaniu

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ
PANA MGRA MICHAŁA MOSSAKOWSKIEGO

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Rada Dyscypliny Artystycznej, pismo z dnia 8 lipca 2021 roku, sygnowane numerem RDA.510.I.32(2).2021, zlecenie na podstawie Uchwały Senatu Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku nr 69/2021 z dnia 28 czerwca 2021 roku, na podstawie art. 14 ust. 2 pkt. 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki w zw. z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, przekazujące rozprawę doktorską wraz z dokumentacją Pana mgra Michała Mossakowskiego w celu wykonania recenzji dotyczącej spełnienia przez rozprawę doktorską warunków określonych w art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Podstawowe dane o Doktorancie:

Pan mgr Michał Mossakowski urodził się w 1992 roku. W 2016 ukończył z wyróżnieniem studia pianistyczne pod kierunkiem prof. Włodzimierza Wiesztordta w Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Obecnie jest studentem studiów doktoranckich, a także pedagogiem w macierzystej uczelni. Od roku 2018 studiuje w Narodowym Konserwatorium w Paryżu, gdzie pracuje pod okiem takich pedagogów jak Michel Dalberto, Frank Braley, Roger Muraro, Denis Pascal.

Doktorant jest laureatem ogólnopolskich i międzynarodowych konkursów pianistycznych. Do jego najważniejszych osiągnięć konkursowych należą: Tytuł laureata „Estrady Młodych” oraz dwie nagrody specjalne podczas 48. Festiwalu Pianistyki Polskiej (Słupsk, 2014), II nagroda na 7. Nordic Piano Competition w Malmö (Szwecja, 2014), II nagroda na 2. Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. L. Godowskiego (Warszawa, 2014), I Nagroda na Międzynarodowym Konkursie w Salzburgu (Austria, 2016), I Nagroda na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym w Nowym Jorku (USA, 2017), III Nagroda na 8. Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. F. Chopina w Hartford (USA, 2017), III Nagroda na 11. Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. F. Chopina w Mariańskich Łązniach (Czechy, 2017), III Nagroda na 3. Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym w Livorno (Włochy, 2019). Był także Finalistą na 49. Ogólnopolskim Konkursie Pianistycznym im. Fryderyka Chopina (Warszawa, 2018).

Pan Michał Mossakowski prowadzi działalność koncertową w zakresie gry solowej jak i kameralnej. Wystąpił z recitalami i koncertami w Austrii, Francji, Hiszpanii, Niemczech, Rosji, Szwecji, Włoszech, Chinach i Stanach Zjednoczonych. Do jego największych osiągnięć koncertowych należą niewątpliwie występy w Filharmonii Narodowej, Bałtyckiej, Gorzowskiej, Pomorskiej oraz Wrocławskiej. Doktorant wziął udział również w tournée w Chinach (2014), wykonując Koncert fortepianowy e-moll op. 11 Fryderyka Chopina. W maju 2016 wystąpił na koncercie wybitnych absolwentów gdańskiej Akademii Muzycznej w Filharmonii Bałtyckiej wykonując Koncert Fortepianowy d-moll op. 15 Johanna Brahmsa. Artysta w swoim dorobku ma również występy w Wiener Saal Mozarteum w Salzburgu (2016), a także w słynnej Carnegie Hall w Nowym Jorku (2017) oraz Gewandhaus w Lipsku.

Pan mgr Michał Mossakowski wykonywał publicznie koncerty fortepianowe W. A. Mozarta, L. van Beethovena, F. Chopina, J. Brahmsa, R. Schumanna, S. Rachmaninowa, M. Ravela. Współpracował z takimi dyrygentami jak: Bertrand de Billy, Massimiliano Caldi, Andrea Sanguinetti, Nikolas Kruger, Marek Moś, Kai Bumann, Alexander Humala, Zygmunt Rychert.

Doktorant pogłębiał swoją wiedzę na licznych kursach i lekcjach otwartych prowadzonych przez takich pedagogów jak: Richard Goode, Nikolai Demidenko, Dang Thai Son, Lee Kum Sing, Akiko Ebi, Dina Yoffe, Bernd Goetzke, Tobias Koch, Krzysztof Jabłoński, Piotr Paleczny, Jerzy Sulikowski.

Pan mgr Mossakowski studiował również w klasie organów dra Jarosława Tarnawskiego w Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu. Również na tym

polu odnosił sukcesy, min. otrzymał wyróżnienie za wykonanie Fantazji nt. B-A-C-H op. 46 Maxa Regeera na V Akademickim Konkursie Organowym „Romuald Sroczyński in memoriam” (2016), a także wystąpił z recitalem organowym w Montrealu (2018) na zaproszenie organisty Katedry Notre Dame w Paryżu Philippa Lefebvra. Aktualnie sprawuje funkcję głównego organisty w Kościele św. Trójcy w Gdańsku.

Ocena pracy doktorskiej

Na pracę doktorską Pana mgra Michała Mossakowskiego pod tytułem „Łączenie idiomu brzmieniowego fortepianu i organów. Wybrane dzieła Johanna Sebastiana Bacha w transkrypcjach Ferenc Liszta i Ferruccio Busoniego” składa się dzieło artystyczne zapisane na płycie CD oraz opis dzieła artystycznego stanowiący pracę pisemną.

Doktorant zdecydował się zapisać na nośniku elektronicznym następujące utwory:

J. S. Bach / F. Liszt - Preludium i Fuga a-moll BWV 543

J. S. Bach / F. Liszt - Fantazja i Fuga g-moll BWV 542

J. S. Bach / F. Busoni - Nun komm, der Heiden Heiland BWV 659

J. S. Bach / F. Busoni - Ich ruf zu dir, Herr Jesu Christ BWV 639

J. S. Bach / F. Busoni - Toccata i Fuga d-moll BWV 565

Wybór utworów zdaje się być logiczną konsekwencją zainteresowań muzycznych Pana Mossakowskiego. Będąc zarówno koncertującym pianistą jak i czynnym organistą podejmuje się wykonania późnoromantycznych pianistycznych opracowań barokowych dzieł organowych. Podejmuje się zadania niełatwego, gdyż kompozycje te należą do ścisłego kanonu utworów organowych, a w przypadku Toccaty i Fugi d-moll BWV 565, do najbardziej znanych dzieł w literaturze w ogóle. Doktorant sięga po wirtuozowskie transkrypcje utworów, które wielokrotnie wykonywał w oryginalnej formie na organach, o czym informuje w ogólnej koncepcji opisu dzieła artystycznego, załączonej w dokumentacji.

Pan mgr Michał Mossakowski zaprezentował bardzo wysoki poziom umiejętności pianistycznych. Już pierwsze zetknięcie się z nagraniem wskazuje, że jego grę cechuje nienaganna technika pianistyczna oraz bardzo dobre rozumienie tekstu muzycznego. Jednym

z największych wyzwań jakie stawiają przed wykonawcą dzieła barokowe (w pewnym stopniu również ich transkrypcje) jest konieczność umiejętnego, logicznego oraz precyzyjnego prezentowania skomplikowanych polifonicznych struktur. Pan Michał Mossakowski w mojej opinii wywiązuje się z tego zadania znakomicie. Pianista imponuje dokładnością, doskonale prowadzi narrację muzyczną, z pełną swobodą i świadomością oddając charakter wykonywanych dzieł. Bardzo duża sugestywność, a także naturalność gry ma niewątpliwie związek ze statusem zawodowym Doktoranta. Z obowiązku recenzenta muszę jednak odnotować, iż w Preludium „Nun komm, der Heiden Heiland”, można by pokusić się o jeszcze większą separację planów brzmieniowych, zwłaszcza we fragmentach „canto”. Pewien niedosyt pozostawia również jakość brzmienia końcowych akordów Preludium BWV 543. Wątpliwości co do jakości dźwięku nie ma natomiast w pozostałych utworach, zwłaszcza w Fantazji i Fudze g-moll BWV 542 oraz Toccacie i Fudze d-moll BWV 565, w których fragmenty forte są grane potężnym, ale pięknym i pełnym dźwiękiem. Sformułowane drobne uwagi w niczym nie przeszkadzają jednak w bardzo pozytywnym odbiorze zarejestrowanych utworów. Swoim wykonaniem wirtuozowskich transkrypcji dzieł organowych Doktorant udowodnił, że jest pianistą wybitnym, a dalsze sukcesy estradowe zdają się być tylko kwestią czasu.

Praca pisemna jest uzupełnieniem dzieła artystycznego i wraz z nim stanowi integralną całość. Składa się ze wstępu, dwóch rozdziałów merytorycznych oraz zakończenia. Doktorant dołącza również wersję w języku angielskim.

We wstępie autor jako główne założenie pracy wymienia „przybliżenie i popularyzację fortepianowych transkrypcji dzieł organowych Johanna Sebastiana Bacha”. Tak przedstawione zagadnienie jako oryginalny problem badawczy mógłby się wydawać niewystarczający na poziomie rozprawy doktorskiej. Główna teza jest jednak zawarta w samym tytule pracy co autor potwierdza we wnioskach końcowych sformułowanych w zakończeniu. Konstatacja, iż zarówno Ferencowi Lisztowi, jak i Ferruccio Busoniemu udało się połączyć charakterystyczne cechy fortepianu i organów potwierdza, że oryginalnym problemem postawionym w pracy jest łączenie idiomu brzmieniowego fortepianu i organów, popularyzacja zaś jest kwestią wtórną. Doktorant ponadto przekonująco dopełnia główną tezę informacjami o lukach w dyskografii polskiej w zakresie transkrypcji organowych dzieł Bacha, wykonywanych w dodatku przez pianistę-organistę. Powołuje się również na stan badań, z których wynika, iż w piśmiennictwie brak jest odpowiednich publikacji na powyższy temat.

Z punktu widzenia postawionego problemu badawczego najistotniejszy jest rozdział drugi, w którym Doktorant dokonuje analizy porównawczej zarejestrowanych utworów z ich

organowymi pierwowzorami. Rozdział ten dostarcza wielu bardzo interesujących informacji, zwłaszcza w zakresie sztuki rejestracji organowej, świadczy o wnikliwości i umiejętności analitycznego myślenia autora, dużej wiedzy teoretycznej, a nade wszystko wielkiej pasji Doktoranta do omawianych zagadnień.

Konkluzja

Reasumując należy stwierdzić, że praca doktorska Pana mgra Michała Mossakowskiego pod tytułem „Łączenie idiomu brzmieniowego fortepianu i organów. Wybrane dzieła Johanna Sebastiana Bacha w transkrypcjach Ferenc Liszta i Ferruccio Busoniego”, na którą składa się dzieło artystyczne zapisane na nośniku elektronicznym oraz opis dzieła artystycznego stanowiący pracę pisemną przedstawia rozwiązanie oryginalnego problemu artystycznego. Doktorant wykazał się bardzo wysokim poziomem wykonawstwa muzycznego, szeroką znajomością tematu i odpowiednią wiedzą teoretyczną, a także umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowo-artystycznej. Spełnił tym samym warunki określone w art.13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Pracę doktorską Pana mgra Michała Mossakowskiego przyjmuję.

Prof. Sychowski

Poznań, 6 września 2021 r.